

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій КИРИЧЕНКО

« 30 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційні ресурси професійної сфери

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Освітня програма	Історія та археологія
Факультет	Економічний

2024 – 2025 навчальний рік

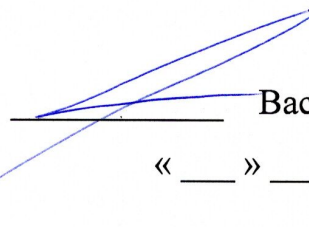
Робоча програма навчальної дисципліни «Інформаційні ресурси професійної сфери» для здобувачів першого освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 032 «Історія та археологія».

Укладач: Людмила Глебова, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи, кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи.

Протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри історії, археології,
інформаційної та архівної справи

Василь ОРЛИК

« ___ » _____ 2024 р.

Декан економічного факультету

Наталія ШАЛІМОВА

« ___ » _____ 2024 р.

Глебова Л. В.
ЦНТУ, 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки	Професійної підготовки
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: 032 Історія та археологія	Рік підготовки: 3-й
	Освітня програма: Історія та археологія	Семестр: 5-й
Тижневих годин навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6,4	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції
		28 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Самостійна робота
		94 год.
Вид контролю		
	Іспит	

Мова навчання: **Українська**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити майбутніх фахівців із теоретичними та прикладними проблемами створення, організації, збереження та застосування різноманітних видів інформаційних ресурсів професійної сфери, сформувати уміння та навички з їх пошуку, аналізу, використання та розробки.

Завдання вивчення дисципліни:

- розгляд стану теоретичних та прикладних проблем застосування і створення інформаційних ресурсів професійної сфери;
- ознайомлення з основними типами класифікації, можливостями та обмеженнями використання різних типів інформаційних ресурсів;
- розкриття ресурсного потенціалу інформаційних систем, що забезпечують створення, розповсюдження, акумулювання, зберігання, архівування, доступ до інформації та знань у будь-яких форматах;
- ознайомлення з основними технологіями та інструментарієм пошуку, аналізу, створення, організації і використання інформаційних ресурсів професійної сфери, у тому числі й цифрових.

3. Результати навчання

Основне завдання вивчення дисципліни – формування **компетентностей**, важливих для особистісного та професійного розвитку майбутніх фахівців.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК 12. Знання законодавчих, нормативно-правових, інженерно-технічних та санітарно-гігієнічних основ забезпечення безпечної діяльності.

Спеціальні компетентності):

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК 6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

СК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

ПРН 16. Ідентифікувати, аналізувати та досліджувати небезпечні чинники природнього та техногенного середовищ. Вміти обґрунтовано вибирати пристрої,

системи і методи відповідно до майбутнього профілю роботи з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

ПРН 17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх в професійній діяльності.

Методи вивчення курсу: лекційні і практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти I рівня (підготовка до практичних занять, самостійне виконання проблемно-пошукових завдань, підготовка до модульного контролю та іспиту) за допомогою опрацювання рекомендованої літератури та джерел, методичного забезпечення.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інфосфера гуманітарних наук. Теоретичні і практичні проблеми історичних інформаційних ресурсів

Тема 1. Вступ. Динаміка і склад інформаційних ресурсів суспільства

1. Мета, завдання та зміст навчального курсу «Інформаційні ресурси професійної сфери».

2. Сучасне уявлення про інформацію, інформаційні ресурси та їх склад.

3. Періоди життя джерела інформації.

4. Специфіка гуманітарного знання та його інформаційних ресурсів.

5. Розвиток та динаміка інформаційних ресурсів гуманітарних наук.

6. Діагностика інформаційних ресурсів предметної галузі.

Тема 2. Правові питання інформаційних ресурсів

1. Сучасна концепція побудови інформаційного суспільства.

2. Державна політика у галузі інформаційних ресурсів в Україні.

3. Зарубіжний досвід державної політики у галузі інформаційних ресурсів.

4. Місце та роль інформаційних ресурсів у концептуальних та програмних документах, присвячених інформатизації суспільства (Окінавська хартія, «Пам'ять світу», «Доктрина інформаційної безпеки»).

5. Історичні інформаційні ресурси як об'єкти інтелектуальної власності.

6. Запобігання суспільній та академічній недоброчесності у роботі з інформаційними ресурсами.

7. Законодавчі, нормативно-правові, інженерно-технічні та санітарно-гігієнічні основи забезпечення безпечної роботи з інформаційними ресурсами.

8. Історичні інформаційні ресурси у контексті інформаційної безпеки.

9. Специфіка регулювання питань інформаційних ресурсів в Інтернеті, пов'язана із міждержавним (транскордонним) характером правовідносин.

Тема 3. Національні інформаційні ресурси та їх класифікація, ринок інформаційних ресурсів

1. Національні інформаційні ресурси як феномен величезного обсягу та цінності.
2. Актуальні підходи до опису та класифікації інформаційних ресурсів професійної сфери.
3. Оцінка історичних інформаційних ресурсів: підходи та методика.
4. Світовий та вітчизняний ринок інформаційних ресурсів та послуг.

Тема 4. Основні типи інформаційних ресурсів професійної сфери: загальна характеристика та особливості

1. Основні типи історичних інформаційних ресурсів: загальна характеристика та особливості.
2. Документальні історичні інформаційні ресурси: наукові, науково-популярні, підручники, навчальні посібники, періодичні видання.
3. Бібліографічні, довідково-енциклопедичні, фактографічні, картографічні ресурси.
4. Історичні та історіографічні джерела.
5. Матеріальні об'єкти та речові пам'ятки як історичні інформаційні ресурси.
6. Образотворчі, художні, відео, аудіо-історичні інформаційні ресурси.
7. Поняття про електронні книги та електронні видання. Основні методи підготовки та подання інформації в електронних виданнях.
8. Питання співвідношення поліграфічних та електронних методів подання текстів.

Змістовий модуль 2. Інформаційні ресурси професійної сфери: створення та використання

Тема 5. Історична бібліографія: предмет, завдання, основні етапи розвитку

1. Предмет та завдання та етапи розвитку історичної бібліографії.
2. Розвиток історичної бібліографії XVII-XVIII ст.
3. Історична бібліографія у XIX—початку XX ст.
4. Історична бібліографія у 1920 - 1945 рр.
5. Історична бібліографія після 1945 р.
6. Сучасна типологічна структура історичної бібліографії.
7. Бібліографія історичної літератури, її відповідність потребам історичної науки.

Тема 6. Інформаційні системи та їх ресурси

1. Генеративні, транзитні та термінальні документні системи та їх ресурси. Інформаційний ресурс архівів, музеїв, бібліотек.
2. Організація, зберігання та використання історичних інформаційних ресурсів в інститутах національної пам'яті.
3. Специфічні та унікальні інформаційні ресурси історії.
4. Особливості інформатизації інституцій національної пам'яті.
5. Архівні ресурси України в глобальній інформаційній мережі: види, доступ, перспективи.
6. Базові технології використання і зберігання інформаційних ресурсів в електронних бібліотеках.

7. Інформаційні ресурси органів влади та управління, академічних інститутів, освітніх установ, установ культури та мистецтва, сфери бізнесу, підприємництва, громадської та політичної діяльності.

8. Персональні і суспільні інформаційні ресурси, їх взаємодія.

Тема 7. Пошук історичної інформації в Інтернеті, створення та організація цифрових історичних інформаційних ресурсів

1. Структура глобальної мережі та принципи розбудови інформаційного середовища.

2. Основні технології, методи та інструментарій для пошуку та аналізу цифрових історичних інформаційних ресурсів.

3. Універсальні та спеціалізовані пошукові системи. Інформаційно-пошукова системи Гугл.

4. Стратегія пошуку історичної інформації.

5. Оцінка цифрових історичних інформаційних ресурсів: підходи та методи оцінки.

6. Основні методи та технології проектної роботи зі створення та організації історичних інформаційних ресурсів.

7. Технології та ресурси електронного тексту. Технології інтелектуального та автоматичного опрацювання тексту. Технології архівації інформаційних ресурсів. Структуровані джерела та програмне забезпечення до роботи з таблицями.

8. Інтернет-технології та ресурси. Технологія бази даних.

9. Технічні засоби для створення інформаційних ресурсів, основи веб-розробки.

10. Розробка та реалізація проектів зі створення історичних інформаційних ресурсів.

Тема 8. Дослідницькі ресурси історичної тематики в мережі Інтернет

1. Міжнародні, національні, регіональні, локальні, персональні цифрові інформаційні ресурси.

2. Історико-орієнтовані інформаційні системи та бази даних, мультимедіа продукти як історичні інформаційні ресурси: типологія та класифікація.

3. Інформаційно-комунікаційні системи та соціальні мережі як історичні інформаційні ресурси.

4. Наукові та освітні, програмно-технологічні послуги, хмарні сховища, пошукові системи як історичні інформаційні ресурси.

5. Використання комплексних Інтернет-сервісів в історичних дослідженнях.

6. Геоінформаційні системи: перспективи розвитку.

7. Цифрова археологія.

8. Інформаційний потенціал WEB-ресурсів у нумізматичних дослідженнях

9. Перспективи створення та використання історичних інформаційних ресурсів та розвитку інфосфери.

5. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Змістовий модуль 1.				
Інфосфера гуманітарних наук. Теоретичні і практичні проблеми історичних інформаційних ресурсів				
<i>Тема 1.</i> Вступ. Динаміка і склад інформаційних ресурсів суспільства	19	4	4	11
<i>Тема 2.</i> Правові питання інформаційних ресурсів	19	4	4	11
<i>Тема 3.</i> Національні інформаційні ресурси та їх класифікація, ринок інформаційних ресурсів	17	4	2	11
<i>Тема 4.</i> Основні типи інформаційних ресурсів професійної сфери: загальна характеристика та особливості	20	2	4	14
Разом за змістовим модулем 1	75	14	14	47
Змістовий модуль 2.				
Інформаційні ресурси професійної сфери: створення та використання				
<i>Тема 5.</i> Історична бібліографія: предмет, завдання, основні етапи розвитку	17	4	2	11
<i>Тема 6.</i> Інформаційні системи та їх ресурси	17	2	4	11
<i>Тема 7.</i> Пошук історичної інформації в Інтернеті, створення та організація історичних інформаційних ресурсів	19	4	4	11
<i>Тема 8.</i> Дослідницькі ресурси історичної тематики в мережі Інтернет	22	4	4	14
Разом за змістовим модулем 2	75	14	14	47
Усього годин	150	28	28	94

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Динаміка і склад інформаційних ресурсів суспільства	4
2	Тема 2. Правові питання інформаційних ресурсів	4
3	Тема 3. Національні інформаційні ресурси та їх класифікація, ринок інформаційних ресурсів	2
4	Тема 4. Основні типи інформаційних ресурсів професійної сфери: загальна характеристика та особливості	4
5	Тема 5. Історична бібліографія: предмет, завдання, основні етапи розвитку	2
6	Тема 6. Інформаційні системи та їх ресурси	4
7	Тема 7. Пошук історичної інформації в Інтернеті, створення та організація історичних інформаційних ресурсів	4
8	Тема 8. Дослідницькі ресурси історичної тематики в мережі Інтернет	4
Всього:		28

7. Самостійна робота

Для опанування матеріалу дисципліни, окрім лекційних, практичних занять, тобто аудиторної роботи, значна увага приділяється самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Опрацювання окремих розділів програми, які не розглядаються під час аудиторних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Динаміка і склад інформаційних ресурсів суспільства	11
2	Тема 2. Правові питання інформаційних ресурсів	11
3	Тема 3. Національні інформаційні ресурси та їх класифікація, ринок інформаційних ресурсів	11
4	Тема 4. Основні типи інформаційних ресурсів професійної сфери: загальна характеристика та особливості	14
5	Тема 5. Історична бібліографія: предмет, завдання, основні етапи розвитку	11

6	Тема 6. Інформаційні системи та їх ресурси	11
7	Тема 7. Пошук історичної інформації в Інтернеті, створення та організація історичних інформаційних ресурсів	11
8	Тема 8. Дослідницькі ресурси історичної тематики в мережі Інтернет	14
	Всього	94

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти – форма організації освітнього процесу, яка передбачає створення умов для реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти через індивідуально-спрямований розвиток їхніх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно і не входять у його тижневе аудиторне навантаження. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких складається на кафедрі і затверджується завідувачем кафедри.

До індивідуальних завдань можна віднести наступні види навчальної діяльності: написання рефератів, виконання проблемно-пошукових завдань, підготовка до виступів на конференціях, участь в олімпіадах тощо.

8.1. Орієнтовна тематика рефератів

1. Сучасне уявлення про інформацію: еволюція терміна.
2. Історичні інформаційні ресурси як елемент суспільної пам'яті.
3. Інфосфера гуманітарних наук: зміст та значення для розвитку суспільства.
4. Державна політика у сфері інформаційних ресурсів: порівняльний аналіз України та інших країн.
5. Інтелектуальна власність в історичних дослідженнях: проблеми та перспективи.
6. Інтелектуальна власність в історичній науці: виклики цифрової епохи.
7. Інформаційна безпека у контексті використання професійних ресурсів.
8. Ринок історичних інформаційних ресурсів у сучасному світі.
9. Класифікація інформаційних ресурсів професійної сфери: основні підходи.
10. Оцінка історичних інформаційних ресурсів: методологічні аспекти.
11. Особливості документальних історичних інформаційних ресурсів.
12. Матеріальні об'єкти як джерело історичної інформації.
13. Поліграфічні та цифрові ресурси: перспективи інтеграції.
14. Картографічні ресурси як інструмент історичних досліджень.
15. Мультимедійні ресурси у збереженні історичної спадщини.
16. Основні етапи розвитку історичної бібліографії.

17. Бібліографія історичної літератури як інструмент наукових досліджень.
18. Вплив цифрових технологій на бібліографічну діяльність
19. Інформатизація архівів та бібліотек: сучасні тенденції.
20. Особливості використання інформаційних ресурсів органів влади в історичних дослідженнях.
21. Інформаційні ресурси музеїв: перспективи інтеграції.
22. Інформаційні ресурси установ культури: особливості формування та використання.
23. Технології створення цифрових історичних ресурсів: міжнародний досвід.
24. Методи та інструменти пошуку історичних даних у цифрових архівах.
25. Технології створення цифрових історичних баз даних.
26. Переваги та ризики використання Інтернет-ресурсів у науковій роботі.
27. Методи аналізу цифрових історичних ресурсів.
28. Міжнародні цифрові ресурси в історичних дослідженнях.
29. Використання комплексних інтернет-сервісів для аналізу історичних даних.
30. Використання локальних і регіональних ресурсів у дослідженнях історії України.

8.2. Варіанти проблемно-пошукових завдань

1. Проаналізувати динаміку розвитку історичних інформаційних ресурсів в епоху цифровізації.
2. Розробити критерії оцінки якості інформаційних ресурсів професійної сфери.
3. Провести аналіз змін у складі інформаційних ресурсів на прикладі різних історичних епох.
4. Дослідити механізми захисту історичних інформаційних ресурсів як об'єктів інтелектуальної власності.
5. Розробити рекомендації для підвищення рівня інформаційної безпеки в роботі з історичними ресурсами.
6. Проаналізувати українське законодавство у сфері захисту історичних інформаційних ресурсів.
7. Створити модель класифікації національних історичних ресурсів.
8. Вивчити та порівняти національні та світові методики оцінки історичних ресурсів.
9. Провести аналіз картографічних ресурсів як інструмента історичних досліджень.
10. Розробити методику використання мультимедійних історичних ресурсів у навчанні.
11. Дослідити роль образотворчих ресурсів у відтворенні історичних подій.

12. Розробити методологію аналізу документальних повнотекстових ресурсів.
13. Дослідити сучасний стан відповідності бібліографічних ресурсів потребам історичної науки.
14. Створити тематичну бібліографію на основі сучасних цифрових ресурсів.
15. Розробити модель інформатизації інституцій національної пам'яті.
16. Дослідити ефективність інформатизації музеїв і архівів у контексті національної пам'яті.
17. Розробити проект цифрової історичної бази даних для певної епохи.
18. Дослідити ефективність сучасних пошукових систем для історичних досліджень
19. Порівняти структуру та зміст міжнародних та національних цифрових ресурсів.
20. Скласти рекомендації щодо розвитку історичних інформаційних ресурсів в Україні.

9. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- 1.1. Словесні методи навчання: бесіда, пояснення, розповідь, ознайомча лекція, лекція з елементами дискусії.
- 1.2. Робота з підручником, навчальним посібником тощо.
- 1.3. Наочні методи навчання: метод ілюстрування, метод демонстрування, спостереження.
- 1.4. Практичні методи навчання: практичні заняття у вигляді презентацій ідей, рольові ігри, робота в Інтернет-мережі; складання графічних схем, схем-опор, тез, порівняльних таблиць.
- 1.5. Інтерактивні методи навчання: дискусії, мозковий штурм, кейс-метод.

2. Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності

- 2.1. Методи формування пізнавальних інтересів.
- 2.2. Методи стимулювання обов'язку та відповідальності в навчанні.
- 2.3. **Інноваційні методи навчання:**
  - Проектно-дослідницький метод; робота з інформацією (відео огляд, сторітелінг).
  - Заняття на основі інформаційно-комунікаційних технологій (включає роботу з додатками, віртуальними словниками, інтерактивними картами та іншими ресурсами). Застосовуються такі інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: програмні продукти від Microsoft, цифрові інструменти Google, програмне забезпечення для проведення опитувань Kahoot, Mentimeter, хмарні презентаційні сервіси Canva, методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle, Zoom.

9. Методи контролю

На відповідних етапах навчання використовуються різні, залежно від етапу освітньої діяльності, **види контролю**: поточний, тематичний, підсумковий.

Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок здобувачів з предмету чи розділу, який буде вивчатися.

Поточний контроль здійснюється в повсякденній роботі з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення прогалин у знаннях здобувачів.

Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу, і має на меті систематизацію знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, навчального року тощо.

За формами контроль поділяється на **індивідуальний, груповий і фронтальний**.

У навчальному процесі в різних поєднаннях використовуються методи **усного, письмового, практичного, самоконтролю** студентів.

Усне опитування здійснюється в індивідуальній та фронтальній формах.

Мета **усного індивідуального контролю** – виявлення викладачем знань, умінь і навичок окремих здобувачів. **Усний фронтальний контроль** (опитування) вимагає серії логічно пов'язаних між собою питань за невеликим обсягом матеріалу.

Письмовий контроль має характер індивідуального, коли окремим здобувачам пропонуються для виконання контрольні роботи.

Методи самоконтролю. Суттєвою особливістю сучасного етапу удосконалення контролю є розвиток навичок самоконтролю за ступенем засвоєння навчального матеріалу, уміння самостійно знаходити допущені помилки, неточності, а також спосіб усунення виявлених недоліків.

Комбінований контроль – поєднання різних методів контролю (спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, поєднання усного і письмового опитування).

10. Критерії та засоби оцінювання

Види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: іспит (V семестр).

Рубіжний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється під час проведення всіх видів аудиторних занять з усіх дисциплін в середині семестру та за тиждень до закінчення семестру.

Максимально загальна кількість балів, виділених для оцінки результатів під час одного рубіжного контролю робочою програмою навчальної дисципліни, при семестровому підсумковому контролі у формі іспиту – складає 30 балів.

Оцінку підсумкового **семестрового контролю у формі іспиту** становить сума балів за результатами рубіжних контролів та балів, набраних здобувачем вищої освіти при складанні семестрового іспиту. Загальна кількість балів, виділених на проведення семестрового іспиту робочою програмою навчальної

дисципліни, складає 40 балів. Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на іспиті, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно»). Контроль проводиться за результатами виконаних індивідуальних, тестових, та контрольних завдань, а також за результатами відвідуваності занять.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90 – 100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82 – 89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74– 81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64 – 73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60 – 63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35 – 59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини у знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (іспит, диференційований залік, курсова робота, проект, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90 – 100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82 – 89
C	ДОБРЕ – загалом правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74 – 81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64 – 73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60 – 63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2 (незадовільно)	Не зараховано	35 – 59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1 – 34

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти під час вивчення дисципліни «Інформаційні ресурси професійної сфери»

Форма підсумкового контролю: іспит (V семестр).

Контроль знань та вмінь «Інформаційні ресурси професійної сфери» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу навчальної роботи (засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи, виконання практичних та індивідуальних завдань), для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (іспит) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти під час вивчення дисципліни «Інформаційні ресурси професійної сфери»

Поточний та підсумковий контроль											
І модуль					ІІ модуль					Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	ЗК1	T5	T6	T7	T8	ЗК2	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Примітка: T1, T2,...,T8 – тема програми; ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль.

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ (с. 28–35). <http://surl.li/drftv>

12. Методичне забезпечення

Інформаційні ресурси професійної сфери : метод. рек. до вивч. дисц. для здобув. спец. 032 «Історія та археологія» ОПП «Історія та археологія» першого (бакалавр.) рівня / [уклад.: Л. В. Глебова, В. А. Барабаш, О. О. Головата] ; Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : ЦНТУ, 2024.

13. Рекомендовані джерела та література.

Основна література

1. Близнюк Т. Цифрові інструменти для онлайн і офлайн навчання : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 64 с.
2. Вишня В. Б. Основи інформаційної безпеки : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2020. 128 с.
3. Добровольська В. Інформаційно-документаційне забезпечення розвитку соціокомунікаційного простору культури в Україні: монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. 352 с.
4. Довгань О., Тарасюк А., Ткачук Т. Кібербезпека «суспільства знань»: монографія. Київ-Одеса : Фенікс, 2021. 176 с

5. Жданович О. В. Дослідницькі ресурси історичної тематики в мережі Інтернет: створення та використання: автореф.дис... канд.іст.наук: 07.00.06 / Жданович Олексій Вікторович; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. К., 2010. 20 с.
6. Інформаційні системи та технології : навч.-метод. посіб. / уклад. Р. Чанишев. Одеса : НУ «ОЮА». 2022. 151 с
7. Інформаційні технології : навчальний посібник О. І. Зачек, В. В. Сенік, Т. В. Магеровська та ін.; за ред. О. І. Зачека. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 432 с.
8. Куліков В. О. Пошук історичної інформації в Інтернеті: посібник для студентів історичних факультетів. Харків: Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. 91 с.
9. Нестеренко Г. Інформаційна безпека. Курс лекцій. Київ. НАУ. 2022. 102 с
10. Сергієнко, В. О. Підходи до забезпечення інформаційної безпеки в умовах воєнного стану. Харків: Видавництво ХНУРЕ, 2023. 260 с.
11. Скіннер К. Людина цифрова. Видавництво «Фабула», 2020. 272 с.
12. Сучасні інформаційні технології і системи [Електронний ресурс] : монографія / В. П. Бурдаєв, Н. Г. Аксак, М. В. Кушнар'єв та ін. ; за заг. ред . В. С. Пономаренка. Харків : Технічний коледж Луцького НТУ, 2021. 182 с.
13. Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності / Укл. Волосюк Ю.В. Миколаївський національний аграрний університет, 2020. 54 с

Допоміжні

14. Барабаш, В., Глебова, Л., Орлик, В. Фонд Єлисаветградського реального училища в Державному архіві Кіровоградської області: історія, склад та структура. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: історичні науки. 2024. Вип. 44. С.112–124.
15. Барабаш В. А., Глебова Л. В. Прогресивні напрями інформатизації бібліотек закладів вищої освіти (2015-2020 рр.) / В. А. Барабаш, Л. В. Глебова. *Соціум. Документ. Комунікація*. Серія: Історичні науки. Переяслав-Хмельницький, 2021. Вип. 11. С. 226–245. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10779>
16. Богуш В., Бровко В., Настратин В. Основи кіберпростору, кіберзахисту та кібербезпеки. Видавництво: Ліра-К., 2021. 554 с.
17. Бойко-Гагарін А., Коцур В., & Тищенко Д. Електронні архіви нумізматичних аукціонів у наукових студіях. *Український нумізматичний щорічник*. 2024. Вип.8. С.358–386. <https://doi.org/10.31470/2616-6275-2024-8-358-386>
18. Буров Є. В. Комп'ютерні мережі: підручник. Львів : «Магнолія 2006», 2020. 262 с.

19. Гавриленко Т.В., Белєєнко Д.Р. Сучасні інструменти цифрового маркетингу. Причорноморські економічні студії. 2023. Випуск 79. С. 80–86. URL: http://bses.in.ua/journals/2023/79_2023/13.pdf
20. Гончаров П. А. Менеджмент інформаційної безпеки: Основи та практичні аспекти. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 230 с.
21. Дзябенко О.В. Інноваційні педагогічні методи в цифрову епоху : навчальний посібник / О.В. Дзябенко, Н.В. Морзе, С.В. Василенко, Л.О. Варченко-Троценко, В.П. Вембер, М.А. Бойко, І.П. Воротникова, Є.М. Смірнова-Трибульська. Київ : ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. 320 с.
22. Денисюк Ж. З., Яковлев О. В. Формування інформаційної культури суспільства в умовах цифровізації. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. 2021. № 2. С. 18–22.
23. Завражний К. Використання штучного інтелекту та вплив цифровізації на сталий розвиток корпоративного бізнесу. Академічні візії. 2023. №26. С. 1–3. URL: <https://academyvision.org/index.php/av/article/view/754/691>
24. Зубарев В. В. Організація системи захисту інформації: Теорія і практика. Київ: Видавництво НТУУ «КПІ», 2020. 300 с.
25. Інтеграція цифрових технологій в освітній процес: виклики та перспективи: монографія / Саєнко Н.С., Голуб Т.П., Лавриш Ю.Е., Лук'яненко В.В., Литовченко І.М. Видавництво: Центр навчальної літератури, 2022. 220 с
26. Кавун С. В. Інформаційна безпека. Навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2020. 352 с
27. Кобернюк С. О., Струнгар А. В., Завгородня Л. В. Аналіз ролі та ефективності використання штучного інтелекту у вдосконаленні персоналізованої реклами та взаємодії з аудиторією. Економіка та суспільство. 2024. Випуск № 61. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-112>
28. Крючков С. В. Державне регулювання у сфері інформаційної безпеки України: Проблеми та рішення. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 220 с
29. Лебедев А. С. Управління системами інформаційної безпеки. Київ: Видавничий дім «КНТ», 2022. 270 с.
30. Малюга Н.М. Нові стандарти українського письма. Київ: Каравела, 2022. 151 с.
31. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 424 с.
32. Основи академічної культури : навч. посіб. / МОН України, Чернівецький нац. ун-т імені Юрія Федьковича ; уклад. В. І. Докаш. 2-ге вид., доопрац. і переробл. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 289с.
33. Петренко В. О. Інформаційна безпека України: Виклики та відповіді. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2022. 240 с.
34. Плотницька І. М. Основи наукового мовлення. Київ. Центр учбової літератури, 2022. 252 с.

35. Романенко О. В. Методологія та практика забезпечення інформаційної безпеки. Київ: Видавництво Національного університету «Київська політехніка», 2021. 250 с.
36. Росс А. Індустрії майбутнього. Видавництво «Наш Формат», 2022. 320 с.
37. Цифрові технології в освіті: сучасний досвід, проблеми та перспективи : монографія / Т. А. Васильєва та ін. ; за заг. ред. д-рки екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, д-ра екон. наук, проф. Ю. М. Петрушенка. Суми : Сумський державний університет, 2022. 150 с.
38. Черненко А. В. Теоретичні та практичні аспекти менеджменту інформаційної безпеки. Київ: Видавництво «Міжнародні відносини», 2022. 300 с.
39. Kotsur V., Orlyk S., & Bondarenko O. «Оцифрування» і «цифровізація» в нумізматиці: теоретико-методологічні та джерелознавчі аспекти. *Український нумізматичний щорічник*. 2023. Вип.7. С.258–276. <https://doi.org/10.31470/2616-6275-2023-7-258-276>
40. Рузык М. Оцифрування монетних знахідок України. *Український нумізматичний щорічник*. 2023. Вип.7. С. 277–287. <https://doi.org/10.31470/2616-6275-2023-7-277-287>
41. Shvets O. Штемпельний аналіз: сучасний стан застосування та перспективи цифровізації методу. *Український нумізматичний щорічник*. 2023. Вип.7. С.288–306. <https://doi.org/10.31470/2616-6275-2023-7-288-306>

Інтернет-ресурси

42. Архів української періодики онлайн. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. URL: <https://libraria.ua>
43. База даних дисертацій та авторефератів. URL: <http://disser.com.ua/>
44. База даних Національної бібліотеки України імені Вернадського. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
45. Державний архів Кіровоградської області. URL: <https://archives.gov.ua/ua/державний-архів-кіровоградської-обл/>
46. Електронна бібліотека. URL: <https://diasporiana.org.ua>
47. Інститут інформаційної безпеки. Теоретичні основи інформаційної безпеки : веб-сайт. URL: <https://iis.org.ua/theory-information-security>
48. Інститут історії України. URL: <http://history.org.ua/uk>
49. Інформаційно-пошукова система «Законодавство України» особливості. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
50. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського. URL: <http://ube.nplu.org/article/>

51. Книжкова палата України імені Івана Федорова: електронний портал державної наукової установи. URL: <http://www.ukrbook.net>
52. Міжнародні наукометричні бази даних: види та особливості. URL: <https://www.perspektyva.in.ua/naukovvi-prostir/porady-naukovtsu/mizhnarodni-naukomertychni-bazy-danyh/>
53. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkp.gov.ua>
54. Міністерство цифрової трансформації України. Захист інформаційних систем : веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
55. Наукометрична база Scopus. URL: <https://www.scopus.com/>
56. Наукометрична база Web of Science. URL: <https://webofknowledge.com/>
57. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : електронні інформаційні ресурси НБУВ. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
58. Національний центр кібербезпеки України. Теоретичні аспекти інформаційної безпеки : веб-сайт. URL: <https://ncc.gov.ua/>
59. Бібліотека ЦНТУ. Основні фонди. URL: <http://library.kntu.kr.ua/fixedassets.html>
60. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України. URL: <http://www.archives.gov.ua/>
61. Офіційний веб-портал Державна наукова установа Український інститут науково-технічної експертизи та інформації: URL: <http://www.uintai.kiev.ua/>
62. Princeton University. URL: <https://coinage.princeton.edu/about/team/>